

Codi: 28886

Assignatura: TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS. ESPECIALITAT CIÈNCIES I TÈCNIQUES HISTORIOGRÀFIQUES (grup3)

Tipus d'assignatura: Troncal

Nº de crèdits: 9 crèdits.

Professor: Per determinar

Les classes es faran en català

Assignatura anual

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

La Paleografia, que se centra en l'estudi de l'escriptura, es constitueix com a ciència més enllà del pas necessari i imprescindible de la lectura tècnica del document. És a partir d'aquí quan les escoles paleogràfiques es diversifiquen. L'assignatura oferirà una visió de les principals tradicions paleogràfiques a Europa i als seus països, amb els seus principals trets distintius.

La Diplomàtica, que se centra en l'estudi del document, té com a marc de referència les institucions que l'han produït i el dret vigent a l'època, així com l'organització dels arxius a l'època. Amb la referència general i obligada de Jean Mabillon, la segona part de l'assignatura se centrarà en la diplomàtica baixmedieval.

Pel que fa a les pràctiques, hom es proposa que en finalitzar el curs l'alumne pugui realitzar pel seu compte l'edició de documents manuscrits; alhora aquestes resulten un punt de referència imprescindible per valorar el treball de les edicions documentals realitzades pels paleògrafs i diplomatistes.

TEMARI:

1.- Historiografia de la Paleografia llatina

- 1.- Introducció general a la Paleografia, a la Diplomàtica i a l'Arxivística. La bibliografia.
- 2.- La formació de la Paleografia com a ciència amb l'obra *De re Diplomatica* (1681) de Jean Mabillon.
- 3.- Etapes de la formació de la Paleografia com a ciència: la interdisciplinarietat com a característica bàsica:
 - De la lectura tècnica, a l'anàlisi paleogràfica i els seus mètodes, fins a la història de l'escriptura.
 - Diversitat dels camps d'estudi de la Paleografia.
- 4.- El *Comité Internationale de Paléographie Latine* (1953).

La tradició paleogràfica a Europa:

- 1.- L'escola francesa

- 2.- L'escola italiana
- 3.- L'escola alemanya
- 4.- L'escola americana
- 5.- La paleografia a Espanya
- 6.- La paleografia a Catalunya

2.- Historiografia de la Diplomàtica

Introducció a la diplomàtica general i especial. Principals problemes historiogràfics.

DIPLOMÀTICA GENERAL:

- 1.- La diplomàtica abans de Jean Mabillon (1632-1707).
- 2.- La formació de la diplomàtica com a ciència amb l'obra *De re diplomatica* de Jean Mabillon (1681): la filosofia i epistemologia de la història de Jean Mabillon i el seu context cultural, filosòfic i religiós.
- 3.- La historiografia positivista a Catalunya, a Espanya i a Europa.

DIPLOMÀTICA ESPECIAL A CATALUNYA I HISTORIOGRAFIA:

- 1.- La cronològia tècnica altmedieval catalana
- 2.- Les notaries i el notariat a Catalunya
- 3.- La cancelleria comtal catalana i els seus precedents
- 4.- La documentació patrimonial: els cartularis
- 5.- El municipi baixmedieval: els Llibres de privilegis

BIBLIOGRAFIA

BÀSICA:

- MABILLON, Jean: *De re diplomatica libri VI.* (Paris, 1681).

Paleografia:

- BATTELLI, G.: *Lezioni di Paleografia.* Città del Vaticano, 2000.
- BISCHOFF, B.: *Paleografia latina. Antichità e medioevo.* Padova 1992.
- MILLARES CARLO, A.: *Tratado de Paleografia Española,* 3 vols. Madrid, 1993.
- NUÑEZ CONTRERAS, L.: *Manual de Paleografía. Fundamentos e historia de la escritura latina hasta el siglo VIII.* Madrid, 1994.
- RIESCO TERRERO, A. (ed.): *Introducción a la paleografía y a la Diplomática General.* Madrid, 2000.
- STIENNON, J.: *Paléographie du Moyen Âge.* Paris, 1991.

Diplomàtica:

- BRESSLAU, H.: *Manuale de diplomatica per la Germania e l'Italia.* Roma 1998.
- GIRY, A.: *Manuel de Diplomatie.* Paris 1894; Gèneve, reimpr. de 1975.
- GUYOTJEANNIN, O; *Diplomatique médiévale.* dins la col·lecció: "L'atelier du médiéviste, 2". Paris, 1993.
- PUIG I USTRELL, P.: *Els pergamins documentals.* Col·lecció: "Normativa Arxivística", nº 3. Barcelona, 1995.

- TESSIER, G.: *La diplomatique*. Col.lecció: "Que sais-je?", nº 536. 3^a ed. Paris,1966.
- SAMARAN, Ch. (dir.): *L'Histoire et ses méthodes*. Encyclopédie de la Pléiade, Paris, 1961.

METODOLOGIA DOCENT:

TEORIA

Les classes seran de caràcter expositiu, amb l'anàlisi i l'estudi de documentació a classe en funció del temari.

PRÀTIQUES:

De manera opcional, però recomenada, es proposa la realització al llarg del curs d'una edició diplomàtica de deu documents manuscrits inèdits, escollits lliurement d'un arxiu per l'estudiant.

SISTEMA D'AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà mitjançant la realització de dues proves escrites al llarg del curs. Com s'ha dit, es proposarà la realització d'un treball pràctic, o bé, en el seu lloc, la lectura i comentari de dues obres clàssiques de la historiografia. Així mateix, al ser l'assignatura anual, es valorarà la progressió de l'alumne al llarg del curs fins en un 10 % de la nota.